

***Statenstuk* 2007-307 (HERZIEN)**

Overname treindienst Zwolle-Emmen

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Omgevingsbeleid op 24 oktober 2007
- provinciale staten op 14 november 2007

Voorgestelde status: **B-stuk**

Behandeld door de heer J. Salomé, telefoonnummer (0592) 36 55 12, e-mail: J.Salome@drenthe.nl

Portefeuillehouder: de heer J.H. Bats

Inleiding

Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat streeft sinds enkele jaren naar een decentralisatie van de treindiensten die niet meer horen tot het zogenaamde kernnet van de Nederlandse Spoorwegen (NS). Het ministerie wil geen detailbemoeienis uitvoeren, terwijl een goede exploitatie van de lijn de detailaansturing wel nodig heeft. Het gaat hier over de decentralisatie van het treinvervoer en niet over het beheer en onderhoud van de spoorweg. Van de dertien regionale treindiensten in Nederland is de dienst Zwolle-Emmen de laatste in de serie over te dragen lijnen. De staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat heeft een eindvoorstel gedaan tot overname per 10 december 2007 aan de provincies Overijssel en Drenthe. Uw staten wordt voorgesteld kennis te nemen van deze overname. Provinciale staten van Overijssel wordt tegelijkertijd een eensluidend voorstel voorgelegd.

Medio 2006 is het college in principe akkoord gegaan met een decentralisatie van de treindienst Zwolle-Emmen onder de voorwaarde dat ten minste de huidige treindienst gehandhaafd zou kunnen worden. Aan deze voorwaarde komt de staatssecretaris nu tegemoet door een eenmalige bijdrage van € 5,6 miljoen in de kosten van de, mogelijk noodzakelijke, spoorverdubbeling rond het station Dalen. Indien de aanlegkosten hoger zijn, zullen de provincies gezamenlijk eveneens tot maximaal € 5,6 miljoen bijdragen. De verwachting is dat de provincies dit kunnen financieren uit het aanbestedingsvoordeel van de treindienst. Wanneer de kosten uiteindelijk hoger zijn dan de optelsom van genoemde bedragen, zullen de meerkosten voor de helft door het ministerie en voor de helft door de provincies worden gedragen, tot een maximum van € 13,6 miljoen voor het totale project.

Wij hebben onder het voorbehoud van de goedkeuring van uw staten, ingestemd met de overname. Dit voorstel is samen met de provincie Overijssel opgesteld. Over de verdeling van de verantwoordelijkheden en kostenverdeling is afgesproken dat elke provincie verantwoordelijk wordt voor dat deel van de spoorlijn dat op haar grondgebied ligt. De rijksbijdrage wordt eveneens verdeeld op basis van de verhouding van het aantal kilometers spoorweg op het eigen grondgebied. Het ligt in het voorname het OV-bureau Groningen Drenthe bij de uitvoering van de betrokken Drentse werkzaamheden te betrekken.

Advies

Instemmen met ons besluit tot overname van de treindienst Zwolle-Emmen.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Een sociaaleconomische ontwikkeling van Zuidoost-Drenthe bevorderen door de bereikbaarheid van Zuidoost-Drenthe/Noordoost-Overijssel in stand te houden en zo mogelijk te verbeteren.

Argumenten

1. *Een goede spoorverbinding is een belangrijke randvoorwaarde voor een goede bereikbaarheid van Zuidoost-Drenthe/Noordoost-Overijssel. De potenties voor een ontwikkeling van de lijn zijn aanwezig en dienen benut te worden.*

De spoorlijn Zwolle-Emmen is een belangrijke randvoorwaarde voor de ontsluiting van het gebied. Voor toerisme, school- en woon-werkvervoer zijn er goede mogelijkheden het treinvervoer verder aantrekkelijk te maken. Wanneer van daaruit de spoorinfrastructuur verbeterd kan worden, is dat ook van belang voor het goederenvervoer. In de relatie tot de ontwikkeling van de Noordelijke ontwikkelingsas (NOA) wordt het grensoverschrijdende goederenvervoer vanuit Coevorden steeds belangrijker.

2. *De regio stuurt effectiever de uitvoerder van de treindienst aan dan het Rijk.*

Een aansturing door het Rijk van regionale en lokale uitvoering van diensten is (te) afstandelijk. Om die reden is het busvervoer ook gedecentraliseerd naar de provincies en kaderwetgebieden. Voor de regionale treindiensten geldt hetzelfde. De provincie, samen met de gemeenten, is in staat om het bus- en treinvervoer beter dan nu op elkaar af te stemmen, in relatie tot de ruimtelijke ontwikkeling en andere bereikbaarheidsmaatregelen.

Uitvoering

Tijdsplanning

Eind 2007: Concessieverlening NS voor 2007-2009 conform huidige dienstregeling.

2007: Opzet vervoerplan en voorbereiden van de aanbesteding treindiensten Zwolle-Emmen

2009/2010: Uitvoering nieuwe treindiensten en voorbereiding/uitvoering mogelijke infrastructurele werken

Financiën

Totale kosten € 4.949.000,--

Inkomsten van derden € 4.949.000,--

Lasten voor de provincie € p.m.

Deze jaarlijkse uitvoeringskosten zijn gedekt uit de rijksbijdragen. Deze bijdrage wordt via de brede doeluitkering (BDU) uitgekeerd. Dit zijn de gezamenlijke kosten en inkomsten van de beide provincies.

Monitoring en evaluatie

P.m.

Extern betrokkenen

Provincie Overijssel, NS, Verkeer en Waterstaat, Drentse en Overijsselse gemeenten aan de spoorlijn.

Communicatie

De start van de treindienst door NS onder de vlag van de beide provincies zal gepaard gaan met enige media-aandacht.

Bijlagen

1. Brief van de staatssecretaris van verkeer en waterstaat d.d. 10 juli 2007
2. Brief GS aan de staatssecretaris van verkeer en waterstaat d.d. 24 september 2007
3. Memo van gedeputeerde de heer Bats: aanvullende informatie naar aanleiding van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid d.d. 24 oktober 2007

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 7 november 2007

Kenmerk: 41/5.8/2007012410

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

J.M. Imhof, secretaris

mjs/coll.

Decentralisatie rijkstaken Verkeer en Vervoer

Het Rijk is sinds jaren taken aan het afstoten die efficiënter door de regionale overheden uitgevoerd kunnen worden. Op verkeer- en vervoersgebied is reeds lange tijd een verdergaande decentralisatie gaande. Naast de bevoegdheid voor het openbare busvervoer zijn de financiële middelen brede doeluitkering (BDU) voor verkeersveiligheid en regionale en lokale infrastructurele investeringen aan de provincie overgedragen. Het regionale treinvervoer is nu aan de orde. De decentralisatie van het luchtvervoer is nog in voorbereiding.

Overname regionale treindiensten in Nederland

Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat is sinds de nieuwe spoorwet gestart met de overdracht van de verantwoordelijkheid van de zogenaamde regionale spoorlijnen aan de provincies en kaderwetgebieden. De lijn Zwolle-Emmen is de laatste over te dragen regionale treindienst van het Rijk. De provincies hebben tot heden bijna alle treindiensten overgenomen en voor een belangrijk deel al aanbesteed. De ervaring leert dat er betere treindiensten tegen lagere kosten werden aangeboden. De huidige rijksbijdragen in de exploitatie van die treindiensten waren in alle gevallen ruim voldoende. De verwachting is daarmee gerechtvaardigd dat de provincie als opdrachtgever van de treindienst gelden (onderdeel van de BDU) zullen overhouden. Dat geld kan besteed worden aan de verbetering van de spoorinfrastructuur, aan betere dienstverlening van de trein of anderszins binnen de sector Verkeer en Vervoer.

De overname van regionale treindiensten in Nederland is overal uitgevoerd op basis van overdracht van de bestaande diensten. Verbeteringswensen van de regio hebben voor het Ministerie nooit een onderdeel kunnen vormen bij de overdrachten. De bestaande verbeteringsopties voor de treindienst Zwolle-Emmen, waarbij een gehele of gedeeltelijke verdubbeling van de spoorlijn nodig is, hebben geen onderdeel kunnen vormen bij de overnameonderhandelingen. Deze opties zijn aan de orde in het transitiepakket van de Zuiderzeespoorlijn.

Voorwaarden overname treindienst Zwolle-Emmen

Het college van gedeputeerde staten is in 2006 in principe akkoord gegaan met de overname van de treindienst wanneer tenminste de huidige dienstregeling zou kunnen blijven rijden. Er waren aanwijzingen dat de huidige dienstregeling door ProRail afgekeurd zou kunnen worden wanneer een andere vervoerder dan NS de treindienst zou rijden. Dat komt omdat de treindienst Zwolle-Emmen met te weinig zekerheid op tijd bij Herfte in kan voegen op de kernnetdiensten Zwolle-Groningen/ Leeuwarden.

ProRail heeft op basis van onze voorwaarde dit aspect nader onderzocht. Gebleken is dat extra dubbelspoor bij Dalen nodig is om te verzekeren dat de huidige dienst geboden kan blijven worden. Daartoe heeft de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat een passend aanbod gedaan. Naast de reguliere exploitatiesubsidiegelden biedt de staatssecretaris de geschatte investeringskosten van € 5,6 miljoen die minimaal noodzakelijk zijn voor de spoorverdubbeling bij Dalen.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid met Overijssel

De treindienst Zwolle-Emmen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de provincies Overijssel en Drenthe. Er diende een keus gemaakt te worden op welke wijze deze verantwoordelijkheid verdeeld zou worden tussen de provincies. Het is gewenst dat elke provincie de verantwoordelijkheid kan blijven uitoefenen voor het vervoer op haar grondgebied. Daarom is gekozen om de knip te leggen bij Gramsbergen. Dat is het station dat het dichtst bij de provinciegrens ligt. De verhouding van de spoorkilometers per provincie vormt daarmee de verdeling tussen de provincies voor de rijksbijdrage.

Ontwikkelmogelijkheden spoorlijn Zwolle-Emmen

Prorail heeft onderzocht wat minimaal nodig was voor het behoud van de huidige treindienst. Op basis van een recentelijk uitgevoerde verkennende studie, in het kader van de prijsvraag 2007 van ProRail, is het wellicht mogelijk dat er andere, slimmere en minder conventionele oplossingen te vinden zijn om de treindienst te verbeteren. Dit kan in een nader uit te voeren vervoerwaardestudie en op te stellen vervoerplan mogelijk bevestigd worden. Dit vervoerplan is nodig om afgewogen keuzes te maken in een verbeter- en investeringsplan voor de spoorlijn. Een nadere efficiëntiebepaling van een gehele of gedeeltelijke verdere verdubbeling van de spoorlijn kan daarbij aan de orde komen. Het vervoerplan vormt daarmee ook de basis voor een Programma van Eisen (PvE) voor de aanbesteding van de treindienst. De eenmalige vaste bijdrage van het Rijk van € 5,6 miljoen voor de verdubbeling van het spoor bij Dalen kan ook besteed worden aan andere mogelijk efficiëntere verbeteringsopties voor deze lijn.

Planning aanbesteding van de treindienst

Door een openbare aanbesteding van de treindienst kan er een beter treinproduct binnen het beschikbare exploitatiebudget verkregen worden. Het is dus zaak om dit zo snel mogelijk te realiseren. Gekozen is om een nieuwe treindienst per eind 2010 te kunnen laten rijden. Het vervoerplan kan medio 2008 afgerond zijn. De aanbestedingsprocedure kan begin 2009 afgerond zijn. Voor het bestellen van het gewenste nieuwe treinmaterieel is ca. twee jaar nodig.

Een overweging is ook om de aanbesteding gelijktijdig met de treindienst Zwolle-Kampen uit te voeren. Dat kan aanbestedingsvoordeel opleveren. Ook deze gelijktijdigheid zal naar verwachting uiterlijk eind 2010 gerealiseerd kunnen worden.

Concessie NS

De NS is verzocht de huidige dienstregeling tot aan de nieuw aanbestede concessie in 2010 te blijven rijden. Daartoe is de NS bereid tegen de huidige financiële condities. Er wordt een concessie opgesteld die in hoofdlijnen conform is aan de huidige concessie Zwolle-Kampen. Na het horen van de consumentenplatforms van Drenthe en Overijssel zullen de colleges van gedeputeerde staten een concessie verlenen per 10 december. Dan is de concessie van het Rijk aan de NS voor deze lijn afgelopen.

Uitvoering OV-bureau Groningen Drenthe

De uitvoering van provinciale taak voor het regionale treinvervoer hangt nauw samen met het openbare busvervoer. De uitvoerende taken voor de treindienst Zwolle-Emmen worden samen met de provincie Overijssel uitgevoerd. Het college onderzoekt of ten minste het Drentse deel van deze taken kan worden ondergebracht bij het OV-bureau Groningen Drenthe. Het onderbrengen van deze taak bij het OV-bureau Groningen Drenthe vergt de instemming van het bestuur van het OV-bureau Groningen Drenthe. In de evaluatienota van het OV-bureau Groningen Drenthe wordt geadviseerd tot deze taakuitbreiding van het OV-bureau Groningen Drenthe.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 7 november 2007, kenmerk 41/5.8/2007012410;

BESLUITEN:

in te stemmen met de overname van de treindienst Zwolle-Emmen.

Assen, 14 november 2007

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

mjs/coll.